

Asia: VN/36213/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 luku Yleiset säännökset

Näkemyksenne luvusta 1

-

2 luku Viranomaiset

Näkemyksenne luvusta 2

-

3 luku Suunnittelu

Näkemyksenne luvusta 3

-

4 luku Rakentaminen

Näkemyksenne luvusta 4

-

Tulisiko katu- ja viheralueiden rakentamiselle asettaa määräaika, esimerkiksi 10 tai 15 vuotta yleisen alueen suunnitelman voimaan tulemisesta? Mitä vaikutuksia, etuja tai haittaa tällä olisi eri osapuolille? Esitysluonnoksessa ei ole asetettu tällaista määräaikaa.

-

5 luku Yleisen alueen käyttöön luovuttaminen ja lakkaaminen

Näkemyksenne luvusta 5

-

6 luku Kunnossapito

Näkemyksenne luvusta 6

-

7 luku Tekniset verkot

Näkemyksenne luvusta 7

Gasgrid Finland Oy ('Gasgrid') vastaa Suomen kansallisesta maakaasun ja tulevaisuudessa myös vedyn siirtoverkosta ja niiden kehittämisestä. Siirtoverkko on valtakunnallista, kriittistä energiainfrastruktuuria, jonka suunnittelu ja toteutus perustuvat pitkäjänteiseen ennakointiin sekä huoltovarmuuden, turvallisuuden ja energiajärjestelmän toimivuuden vaatimuksiin.

Gasgrid katsoo, että lakiluonnoksen vaikutukset kaasujen siirtoverkkoihin tulee ratkaista selkeällä ja ennakoitavalla tavalla. Erityisesti tulee välttää päällekkäistä sääntelyä, investointien ennakoitavuuden heikentämistä sekä toimivien erityismenettelyjen murentamista.

Maakaasun ja vedyn siirtoverkon rakentamistarve perustuu maakaasumarkkinalakiin ja tulevaan vetymarkkinalakiin. Gasgridin tulkinta yhdyskuntarakentamislain 7 luvun osalta on, että laissa viitatuilla teknisillä verkoilla ei viitata maakaasun tai vedyn siirtoverkkoihin, koska kyse ei ole yhdyskuntateknisistä verkoista, eikä niitä luviteta rakentamislain 131 §:n nojalla. Siirtoverkkohankkeiden maa-alueiden käyttöoikeudet ratkaistaan lunastuslain mukaisessa menettelyssä. Lunastuslupamenettelyssä arvioidaan hankkeen yleinen tarve, vaihtoehdot ja vaikutukset, ja siihen sisältyy osallisten kuuleminen sekä täysimääräinen valitusoikeus. Tämä muodostaa siirtoverkkohankkeille toimivan ja vakiintuneen oikeudellisen kehyksen.

Putkilinjauksen sijainti sovitetaan käytännössä yhteen kuntien kanssa jo suunnitteluvaiheessa. Kunnilla on lisäksi mahdollisuus lausua lunastuslupahakemuksesta ja tuoda esiin näkemyksensä kaavoituksen ja yhdyskuntarakenteen näkökulmasta. Näin kuntien vaikutusmahdollisuudet toteutuvat ilman erillistä yhdyskuntarakentamislain mukaista lupamenettelyä.

Gasgrid katsoo, että yhdyskuntarakentamislain soveltaminen siirtoverkkoihin johtaisi päällekkäisiin menettelyihin, lisäksi hankeriskejä ja heikentäisi investointien ennakoitavuutta ilman, että osapuolten oikeusturva tosiasiallisesti paranisi. Tämän vuoksi lain 7 lukua koskevissa perusteluissa tulisi selkeästi todeta, että yhdyskuntarakentamislain mukainen sijoittamislupa ei sovellu siirtoverkkojen suunnitteluun ja sijoittamiseen.

Mikäli yhdyskuntarakentamislakia kuitenkin katsottaisiin sovellettavaksi kaasujen siirtoverkkoihin, Gasgrid korostaa, että soveltamisen tulee olla selkeästi rajattua eikä se saa heikentää siirtoverkkohankkeiden toteuttamisedellytyksiä. Päällekkäinen luvitusmenettely maa-alueiden lunastusmenettelyn kanssa vaikeuttaisi merkittävästi puhtaan siirtymän edistämistä, eikä se toisi tunnistettavia hyötyjä.

Gasgrid katsoo, että kunnalle ei tule antaa toimivaltaa määrätä tai rajoittaa siirtoverkkohankkeiden rakentamisen ajoitusta. Siirtoverkkohankkeiden aikataulut määräytyvät valtakunnallisista energiajärjestelmän tarpeista, lupamenettelyistä, turvallisuusvaatimuksista ja investointipäätöksistä, eikä niitä voida alistaa kuntakohtaiselle ajoituksen ohjaukselle. Siirtoverkkohankkeet ulottuvat laajimmillaan useiden kuntien alueille, minkä vuoksi päällekkäiset lupamenettelyt lisääisivät hankkeiden toteuttamisen aikatauluriskejä.

Yhdyskuntarakentamislain nojalla ei myöskään tule asettaa siirtoverkoille teknisiä, toiminnallisia tai toteutukseen liittyviä lisävaatimuksia, jotka poikkeavat voimassa olevasta erityissäätelystä tai lunastusmenettelystä. Siirtoverkkojen tekninen ja turvallinen toteutus perustuu kansallisiin ja kansainvälisiin standardeihin, joita ei tule täydentää kunnallisella harkinnalla.

Lisäksi Gasgrid katsoo, ettei yhdyskuntarakentamislain nojalla tule syntyä uutta tai rinnakkaista valitusoikeutta siirtoverkkohankkeisiin. Valitusoikeuden tulee olla keskitetty lunastuslupamenettelyyn, jotta vältetään päällekkäiset muutoksenhakuprosessit ja hankkeiden kohtuuton viivästyminen.

Johtopäätös

Gasgrid pitää ensisijaisena ratkaisuna sitä, että kaasujen siirtoverkot rajataan selvästi yhdyskuntarakentamislain soveltamisalan ulkopuolelle. Mikäli lakia kuitenkin sovelletaan siirtoverkkoihin, soveltamisen tulee olla rajattua siten, ettei kunnille synny toimivaltaa määrätä hankkeiden aikataulusta, teknisistä ratkaisuista tai muista toteutuksen kannalta keskeisistä edellytyksistä.

Esitysluonnoksen luvussa 7 ehdotetaan säädettäväksi uusi lupamenettely teknisten verkkojen sijoittamiseen kunnan yleiselle alueelle. Tulisiko siirtyä uuteen lupamenettelyyn vai tulisiko teknisten verkkojen sijoittamisesta pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

Teknisten verkkojen sijoittamisesta tulisi säätää jotenkin toisin, täsmennä miten [7 lukua ei tulisi soveltaa maakaasun tai vedyn siirtoverkkoihin.]

8 luku Työ kadulla ja muulla yleisellä alueella

Näkemyksenne luvusta 8

-

Esitysluonnoksen luvussa 8 ehdotetaan säädettäväksi nykyisen ilmoitusmenettelyn rinnalle uusi lupamenettely kunnan yleisillä alueilla tapahtuville töille. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi kunnalle oikeus laatia yleisiä alueita koskevat käyttömääräykset, oikeus siirtää työn aloitusajankohtaa ja oikeus kieltää työ. Mitä ajatuksia ehdotus herättää? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

-

9 luku Hulevedet

Näkemyksenne luvusta 9

-

10 luku Maksut

Näkemyksenne luvusta 10

-

11 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

Näkemyksenne luvusta 11

-

12 luku Erinäisiä säännöksiä

Näkemyksenne luvusta 12

-

13 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Näkemyksenne luvusta 13

-

Vaikutusten arviointi

A. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on arvioitu alustavasti yhdyskuntarakentamislain vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin parantamiseksi on tärkeää saada palautetta siitä, miltä osin arvioinnissa on täydennystarpeita.

Millaisena pidätte luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia kokonaisuutena?

Jossain määrin puutteellisena

B. Onko jossain vaikutusten arvioinnin osassa erityistä täydentämisen tarvetta?

Kyllä, tarkenna, mitä osaa tai osia vaikutusten arvioinnista tulisi täydentää tai mitä aihetta koskeva puuttuva arviointi lisätä. [Vaikutuksissa ei ole huomioitu kaasun siirtoverkkoon soveltuvia olemassa olevia menettelyjä, jotka ovat olleet riittäviä ja toimivia siirtoverkon suunnittelun ja rakentamisen osalta.]

C. Mihin itse näette yhdyskuntarakentamislain keskeisimpien vaikutusten kohdistuvan? Miten kuvailisitte keskeisimpiä vaikutuksia?

Puhtaan siirtymän ja sen edellyttämän energiainfrastruktuurin kehittämisen ja rakentamisen edistäminen on erittäin tärkeää sekä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, että puhtaan energiajärjestelmän toteuttamiseksi. Vaikutusten arvioinnissa tulisi siten arvioida kriittisesti sitä, miten uudet vaatimukset mahdollisesti vaikuttavat energiainfrastruktuurin kehittämiseen ja ovatko arvioidut hyödyt oikeassa suhteessa uudistuksesta mahdollisesti seuraaviin haittoihin ja aikatauluviivästyksiin.

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Vapaa sana.

-

Pyhäranta Meri-Katriina
Gasgrid Finland Oy